

ГЛАВА 10

**За това, че след излизането си от тялото душата
преминава през страшни изпитания във
въздуха, и зли духове я пресрещат и пречат на
възхождането и.**

1. Из житието на Антоний Велики

Веднъж около деветия час свети Антоний, готвейки се да се храни, стана да се помоли и почувства, че умът му идва в изстъпление. И странно нещо - видя себе си, сякаш току-що излязъл от собственото си тяло, и че някакви хора го водят нагоре, а други, мрачни и страшни на вид, се стремят да му попречат да премине. И когато придружителите му влязоха в спор, онези започнаха да му търсят сметка, дали не им дължи нещо, при което се опитваха да представят списък още от раждането му, но придружителите на Антоний възразиха:

- Това, което е било от рождението, е простено от Господа. Сметката трябва да се води от момента, в който той стана монах и даде обети на Бога.

Тогава онези започнаха да го обвиняват, но не

успяха да докажат нищо и освободиха пътя. И в същия час той видя, че сякаш се връща в себе си, и ето, вече отново е предишният Антоний. След това, забравил за храната, през останалото време от деня и през цялата нощ плачеше и се молеше - толкова силно го беше поразила мисълта за това, колко много врагове се борят с нас и колко трудно е да се премине въздушното пространство. Тогава му дойде на ум, че точно за това апостол Павел каза: „...по волята на княза, господстващ във въздуха“ (ср. Еф. 2:2). Ето в какво се състои господството на врага - в това да се бори и да възпрепятства душите, които възхождат към небето! Затова и апостолът съветва: *Заради това приемете Божието всеоръжие, за да можете се възпротиви в лош ден* (Еф. 6:13), тоест врагът да не може да каже нищо лошо за вас и да бъде посрамен.

2. Друг път той беседвал с дошли при него хора за начина на съществуване на душата и за това къде отива тя, когато напусне този свят. На следващата нощ някой го вика отгоре и му казва:

- Антоний, излез и погледни!

Тогава той излезе (защото знаеше на кого трябва да се подчинява) и като вдигна глава, вижда да стои един грозен и страшен исполин, висок до облаците. И когато някой политаше, сякаш с криле, към небето, той протягаше ръце и на едни не позволяваше да прелетят, а други, издигайки се по-високо, прелитаха покрай него и продължаваха пътя си безпрепятствено. Срещу такива великанът скърцаше със зъби, а когато някой падаше, той се радваше. Тогава Антоний чу глас:

- Разбери това, което видя.

И в миг смисълът на видяното му се откри и той разбра, че това е възхождането на душите, а великанът е дяволът, който завижда на вярващите. И онези, които са в негова власт, той задържа и не им дава да преминат, а тези, които и по-рано не са му се покорявали, сега той не може да задържи, тъй като те летят над него.

Като видя това видение и като си припомни отново предишното, Антоний стана още по-ревностен в ежедневните си подвизи.

2. Из патерика

Веднъж двама братя по общо съгласие станаха монаси. Когато приеха пострижение, решиха да построят две килии на разстояние една от друга, след което се разотидоха по килиите за уединен живот. Много години не се виждаха един друг, защото нито единият излизаше от килията, нито другият. Случи се единият от тях да се разболе и отците дойдоха да го навестят. И видяха, че той ту сякаш изпадаше в изстъпление, ту съзнанието му отново се връща при него. Тогава го попитаха:

- Какво видя?

- Видях - отвърна той, - как дойдоха ангели Божии, взеха мен и брат ми и ни понесоха към небето. И ни пресрещнаха вражески сили, в бесчислено множество и с ужасен вид. Но въпреки всичките им усилия не можах да ни направят нищо. А когато ги отминавахме, започнаха да говорят и казваха: „Голяма смелост дава

чистотата!“.

С тези думи братът умря. Като видяха това, отците пратиха един от монасите да съобщи на брат му, че е починал. Но когато вестоносецът отиде, видя, че вторият брат също е умрял. И отците, е удивление, въздадоха слава на Бога.

3. От авва Исаия

Възлюбени брате! Потопените в делата на тленния свят, ако постигнат успех в тях или победят, не мислят за положените усилия, а се радват на постигнатия успех. А помисли само как се радва душата на този, който е поставил начало в Господа и е успял да завърши подвига си! При изхода му неговите добри дела ще му бъдат украшение и ангелите ще се възрадваат за него, виждайки как се е избавил от властта на тъмнината. Защото ангели съпровождат душата, когато тя излиза от тялото. Тогава срещу нея излизат всички сили на тъмнината, стремят се да я завладеят и гледат дали няма да намерят в нея нещо, което да им принадлежи. И тогава вече не ангелите се борят с тях, а делата, които душата е извършила, я защитават от нечистите духове, не позволявайки им да я уловят. И ако делата и победят, ангели я отвеждат е пение там, където тя с ликуване ще посрещне Бога. В този миг тя забравя за всичко от тоя свят и за всичките си страдания. Затова блажен е онзи, в когото князете на тъмнината няма да намерят нищо - радостта, честта и покаян му ще бъдат безмерни.

Нека според силите си плачем пред Бога. Може би

по благостта Си Той ще се смили над нас и ще ни прати помощ, за да можем да придобием онова, което побеждава князете на тъмнината, очакващи ни за среща!

Нека се погрижим в утеснение на сърцето да придобием стремеж към Бога и простота. Тя ще ни спаси от ръцете на лукавството, когато там то излезе срещу нас!

Да възлюбим любовта към сиромасите. Тя ще ни спаси от сребролюбието, когато там то излезе срещу нас!

Да възлюбим мира е всички, малки и големи. Той ще ни спаси от ненавистта, когато тя излезе срещу нас!

Да възлюбим всичките си братя, без да изпитваме ненавист към никого и без да въздаваме никому зло за зло. Това ще ни защити от завистта, когато там тя излезе срещу нас!

Да възлюбим смиреномъдрието, като понасяме всички укори от страна на ближния, дори той да ни е ударил или оскърбил. Това ще ни опази от гордостта, когато там тя излезе срещу нас!

Нека пазим честта на ближния, като не порицаваме и не унижаваме никого. Това ще ни опази от клеветата, когато там тя излезе срещу нас!

Да отхвърлим нуждите и почестите на тоя свят, за да се спасим от злословието, когато там то излезе срещу нас!

Да приучим езика си към четене на божествени книги, към праведност и молитва, за да се спасим от лъжата, когато там тя излезе срещу нас! Защото всичко това възпрепятства душата, а добродетелите, ако ги е придобила, и помагат.

Кой мъдър човек ще поиска да обрече душата си на смърт, за да се избави от временни трудности? Нека положим усилия от наша страна, а силата на нашия Господ Иисус Христос е голяма и ще помогне на нашето смирение. Защото Той знае, че човекът е немощен, и му дари покаянието за през цялото време, докато той се намира в тяло, до последния му дъх.

4. Из патерика

Блаженият архиепископ Теофил каза:

- Братя, какъв трепет и страх, какви мъки обземат душата в часа на разлъката и с тялото или след това! Всички начала и власти на тъмнината застават пред нея и и припомнят за всички съгрешения, знайни и незнайни, от раждането до последния час, в който тя напуска тялото, и трескаво търсят обвинения. А ангелските сили стоят лице в лице срещу врага, посочвайки като оправдание едни или други добри дела, ако душата е извършвала такива. И е невъзможно да си представим в какъв страх и смут се озовава душата, когато я заведат на това толкова ужасно изпитание, пред толкова непогрешим съд! Не е възможно нито да бъде описан с думи, нито да бъде разбран с разум ужасът, който владее душата, докато още не

е произнесена присъдата и тя не е избавена от противниците си. Терзанията ѝ продължават докато праведният Съдия произнесе присъдата и. И ако и бъде дарена свобода, обвинителите ги чака срам, а душата я вземат и я възвеждат до неизказана радост и слава, които им принадлежат отсега нататък. Но ако се окаже, че поради нехайния си живот тя не е достойна за свободата, тогава ще чуе горчивите думи: *Да бъде махнат нечестивият и да не види славата Господня* (Ис. 26:10 - според превода на седемдесетте). И тогава за нея ще настъпи денят на гнева, денят на плача и нескончаемата скръб. Оставена във външната тъмнина, хвърлена в ада и осъдена на вечен огън, тя безкрайна вечност ще страда в него. И къде ще бъдат тогава блясъкът и пищността на тоя свят? Къде ще са тщеславието, негата и наслаждението на суетния и кратковременен живот? Къде ще е богатството? Къде ще са знатността на рода? Къде ще са майката или бащата, братята или приятелите? А и кой от тях ще може да избави душата от поглъщащия я пламък и от другите невъобразими мъки?